

Het kan wél

Ons plan voor de Hoeksche Waard (2026–2030)

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white on a green square background. This logo is centered within a larger orange square, which is itself centered on a yellow background.

D66

Het kan wél

Voorwoord

D66 Hoeksche Waard is de partij voor mensen die houden van het eiland, vooruit willen kijken en nuchter maar ambitieus kiezen voor hun toekomst én die van hun kinderen. Stemmen op D66 is kiezen voor een Hoeksche Waard waar je prettig kunt wonen, veilig kunt reizen, groen kunt leven en waar de gemeente écht naar je luistert.

Thuis voor elke generatie

D66 wil dat starters, gezinnen, alleenstaanden, senioren, nieuwkomers en arbeidsmigranten een betaalbaar en passend thuis vinden in de Hoeksche Waard. Daarom kiest D66 voor doordacht bouwen in de noordrand, slimme uitbreiding bij dorpen, 35% sociale huur, extra middenhuur en betaalbare koop, en meer kleine en levensloopbestendige woningen. Door te investeren in doorstroming – van starterswoning tot seniorenappartement – komen meer huizen vrij en blijft het eiland ook op lange termijn leefbaar voor elke generatie.

Veilig en bereikbaar eiland

D66 kiest voor dorpen waar 30 km de norm is, met veilige dijken en fietsroutes, zodat kinderen veilig naar school kunnen en ouderen veilig van a naar b. We willen investeren in beter openbaar vervoer, behoud van de pontjes en een extra aansluiting op de A29 voor minder files en meer bereikbaarheid. Zo blijft de Hoeksche Waard goed verbonden met Rotterdam en de regio, zonder de dorpsse rust op te offeren.

Groen eiland met toekomstbestendige landbouw

D66 wil het Nationaal Landschap terugbrengen en wil een goede balans tussen wonen, natuur, landbouw en water. De partij blijft inzetten op de energietransitie en maakt dorpen klimaatbestendig met meer groen, schaduw en waterberging. Tegelijk krijgt de landbouw een helder toekomstperspectief via ondersteuning bij verduurzaming, natuur inclusieve teelt en bredere verdienmodellen zoals korte ketens en agrotourisme.

Kansrijk opgroeien en sterk samenleven

D66 investeert in jeugd, onderwijs, cultuur, jeugdhulp en preventie, zodat ieder kind veilig en kansrijk kan opgroeien in elk dorp. Jongeren krijgen een stem via participatie en er komen meer ontmoetingsplekken, culturele activiteiten en sport in samenwerking met scholen, verenigingen, culturele instellingen en jongerenwerk. Met een sterke sociale basis – dorpshuizen, vrijwilligers, de Hoeksche Waard Pas en een stevige aanpak van armoede, eenzaamheid en schulden – zorgt D66 dat niemand aan de kant hoeft te staan.

Open, menselijke en betrouwbare gemeente

D66 wil een gemeente die duidelijk uitlegt welke keuzes we met elkaar moeten maken en die inwoners vroegtijdig betreft bij het maken van die keuzes. Dorpsraden en inwonerspanels krijgen echte invloed, dienstverlening met een menselijke insteek en goed bereikbaar – digitaal én fysiek – en er komt een stevige aanpak van hufterig gedrag en ondermijnende criminaliteit. Zo wordt de Hoeksche Waard een plek waar de politiek dichtbij is, je stem écht telt en je samen aan een positieve toekomst bouwt.

De vijf doorbraken

1. Een thuis voor elke generatie in de Hoeksche Waard

Doorbraak op wonen en ruimte: doordacht bouwen in de noordrand en passende uitbreiding bij dorpen, met focus op doorstroming (woonketen), 35% sociaal, meer midden huur en betaalbare koop, en goede huisvesting voor starters, senioren, nieuwkomers en arbeidsmigranten.

2. Veilig vooruit: dorpen en regio duurzaam verbonden

Doorbraak op mobiliteit en verkeersveiligheid: 30-km dorpen, veilige fietsroutes en dijken, betere OV-verbindingen en flexsystemen, een derde aansluiting A29, behoud van pontjes en slimme deelmobiliteit, zodat iedereen zonder omwegen bij werk, school en zorg kan komen.

3. Groen eiland met landbouw die klaar is voor de toekomst

Doorbraak op klimaat, energie en landschap: duidelijke ruimtevisie waarin wonen, natuur, landbouw en water in balans worden gebracht; versnelling van de energietransitie met lokale initiatieven; klimaatadaptatie (waterberging, hittebestendige dorpen) én een toekomstperspectief voor boeren met meer natuur inclusieve vormen van landbouw.

4. Gezond en kansrijk opgroeien in ieder dorp

Doorbraak op jeugd, onderwijs, cultuur en sociaal beleid: sterke jeugdaanpak met nadruk op preventie en ontmoetingsplekken, goed en bereikbaar onderwijs, toegankelijk cultureel aanbod, een aanpak tegen armoede en schulden, en een sociale basis waarin dorpshuizen, culturele voorzieningen, verenigingen en vrijwilligers samen eenzaamheid tegengaan en iedereen kan meedoen.”

5. Een menselijke, open gemeente die samen beslist

Doorbraak op democratie, dienstverlening en financiën: dorpen en inwoners vroeg betrekken bij keuzes (burgerfora waar passend), transparante begroting met duidelijke prioriteiten, toegankelijke en mensgerichte dienstverlening (digitaal én fysiek) en een gemeente die eigen initiatief ruimte geeft, maar ook duidelijke grenzen stelt aan hufterig gedrag.

Inhoudsopgave

1. Wonen - Bouwen voor morgen en overmorgen	
1.1. Bouwen waar het slim is	7
1.2. De woonketen: doorstroming voor alle leeftijden	8
1.3. Betaalbaar wonen: sociale huur, midden huur en betaalbare koop	8
1.4. Sneller bouwen met zorgvuldigheid	9
1.5. Wonen samen met nieuwkomers en arbeidsmigranten	9
	10
2. Mobiliteit - Samen veilig over en door de Hoeksche Waard	
2.1. Veilige verbindingen tussen dorpen en buurtschappen	11
2.2. Betere aansluiting op de A29 en regionale bereikbaarheid	12
2.3. Beter openbaar vervoer en deelmobiliteit	12
2.4. Duurzame mobiliteit en ruimtegebruik	13
2.5. Duidelijke en eenduidige routeaanduiding	14
	14
3. Samen leven - Iedereen telt en doet mee	
3.1. Jeugd: investeren in kansen en vertrouwen	15
3.2. Onderwijs en kansengelijkheid	16
3.3. Gezondheid en preventie: naar de gezondste generatie	16
3.4. Zorg en ondersteuning: niemand laten vallen	17
	19
4. Wonen, ruimte en landschap - balans op het eiland	
4.1. Een actuele visie op ruimtegebruik	20
4.2. Landbouw, natuur en water: nieuwe balans	21
4.3. Klimaat en energie: vooruit voor de Hoeksche Waard	21
4.4. Ondernemerschap en levendige kernen	22
	23
5. Democratie, dienstverlening en financiën - jouw stem telt	
5.1. Met elkaar beslissen	24
5.2. Financiën: eerlijk, duurzaam, transparant	25
5.3. Dienstverlening: digitaal én menselijk	25
	26
6. Een levendige gemeente - cultuur en gemeenschappen	
6.1. Cultuur dichtbij	27
6.2. Dorpshuizen en ontmoetingsplekken	28
6.3. Vrijwilligers: de kracht van samen	28
6.4 De Hoeksche Waard Pas	29
	29

7. Veiligheid en leefbaarheid - zeker voelen in elk dorp	30
7.1. Eigen verantwoordelijkheid en samen leven	31
7.2. Zichtbaar en bereikbaar: politie, BOA's en jongerenwerk	32
7.3. Aanpak ondermijning en criminaliteit	32
7.4. Veilig thuis: huiselijk geweld en zorgelijke situaties	33
7.5. Veilig in het verkeer om dorpen en op dijken	33
7.6. Digitale veiligheid en weerbaarheid	33
 8. Klimaat en duurzaamheid - groen eiland voor morgen	35
8.1. Energietransitie: schoon en eerlijk	36
8.2. Klimaat adaptie: ruimte voor water en koelte	36
8.3. Natuur en biodiversiteit versterken	37
8.4. Landbouw in balans met natuur	37
8.5. Duurzaam beheer door de gemeente zelf	38
 Wat heeft D66 al bereikt afgelopen periode?	39

Hoofdstuk 1

Wonen

Bouwen voor morgen en overmorgen

Wonen - bouwen voor morgen en overmorgen

Er is een groeiend tekort aan (woon)ruimte in de Hoeksche Waard. Dit raakt starters, gezinnen, ouderen, nieuwkomers en mensen met een lager of middeninkomen. Daarnaast legt het landelijke en provinciale woonbeleid extra druk op ons eiland: er wordt van de Hoeksche Waard gevraagd een deel van de regionale woningopgave op te vangen.

D66 wil dat alle generaties in de Hoeksche Waard een passende en betaalbare woning kunnen vinden – nu en in de toekomst. Daarom kiezen we voor meer en sneller bouwen, het ondersteunen van een goede doorstroming van de woningmarkt en betaalbaarheid.

1.1. Bouwen waar het slim is

D66 kiest bewust voor concentratie van toekomstige bouwontwikkelingen in de noordrand van de Hoeksche Waard. Daar zijn de verbindingen met Rotterdam het sterkst, is de vraag het grootst en zijn voorzieningen en werkgelegenheid het best te organiseren.

Uitbreiding van dorpen in andere delen van het eiland steunen we alleen als er een duidelijke lokale behoefte is en aantoonbare meerwaarde voor het dorp en de leefomgeving.

Dit willen we bereiken:

- Nieuwbouw vooral **concentreren in de noordrand**; elders alleen bij bewezen meerwaarde voor het dorp.
- Wonen combineren met ontwikkeling van **infrastructuur, openbaar vervoer, zorg, sport en cultuur** in de nabijheid.
- Leegstaande kantoren en bedrijfsruimtes waar mogelijk **omzetten naar woningen**.

1.2. De woonketen: doorstroom voor alle leeftijden

Doorstroming is de sleutel tot een gezonde woningmarkt. Als ouderen kunnen verhuizen naar passende seniorenwoningen, komen grotere woningen vrij voor gezinnen. Als starters een betaalbare kleine woning vinden, komt de hele keten in beweging.

D66 wil dat in plannen nadrukkelijk wordt nagedacht over de hele woonketen: van klein en betaalbaar tot levensloopbestendig.

Dit willen we bereiken:

- Tiny houses, kleine appartementen en andere **kleine woonvormen** mogelijk maken, **voor starters en alleenwonenden**.
- Nieuwe woningen bouwen voor **alle typen huishoudens**, in verschillende maten, zonder vast te blijven hangen aan alleen de term “gezinswoning”.
- Woningen bij de bouw zo inrichten dat later eenvoudig **splitsen mogelijk is** (bijvoorbeeld seniorenwoning beneden, starterswoning boven).
- Aantrekkelijke **seniorenwoningen** (huur en koop) bouwen om de verhuisbereidheid te vergroten.
- Particuliere wooninitiatieven, CPO-projecten en knarrenhoven **actief ondersteunen**.

1.3. Betaalbaar wonen: sociale huur, midden huur en betaalbare koop

Wonen is een basisrecht. D66 wil dat mensen met lage en middeninkomens niet klem komen te zitten tussen te dure vrije sector en te beperkte sociale huur.

Dit willen we bereiken:

- Het aandeel **sociale huur** in nieuwbouwprojecten **verhogen** van 30% naar 35%, met verschillende woninggroottes.
- **Meer middenhuur-woningen** bouwen voor mensen net boven de sociale huurgrens.
- In grotere projecten **harde afspraken** maken over percentages **betaalbare huur- en koopwoningen**.
- Oudere huiseigenaren **helpen** bij de overstap naar een kleinere woning, bijvoorbeeld met een **overgangshypotheek** en **gemeentelijke garantstelling**.

1.4. Sneller bouwen met zorgvuldigheid

De voorbereiding van bouwplannen duurt vaak jaren door stapelende procedures, onderzoeken, bezwaren en gebrek aan capaciteit. D66 wil dat sneller wordt gebouwd, maar met behoud van zorgvuldigheid, rechtsbescherming en aandacht voor natuur, bodem en water, cultureel landschappelijke waarden en ons erfgoed.

Dit willen we bereiken:

- Ambtelijke **capaciteit** voor wonen en uitvoering van **sociaal beleid prioriteren**.
- Infrastructuur, water en energie vroeg in de **planvorming meenemen**.
- Bestemmingsplannen en vergunningen **parallel** in plaats van strikt opeenvolgend voorbereiden.
- Bezwaarfases zo vroeg mogelijk starten en **procedures verkorten** waar dat juridisch kan.
- Verder experimenteren met **flexwoningen** als tijdelijke versneller.

1.5. Wonen samen met nieuwkomers en arbeidsmigranten

De Hoeksche Waard is onderdeel van de regio, Nederland en Europa. Mensen die veiligheid zoeken of hier werken in bijvoorbeeld landbouw moeten fatsoenlijk kunnen wonen.

Dit willen we bereiken:

- **Doordachte** en **goed gespreide** huisvesting voor statushouders, **in overleg** met dorpen en inwoners.
- **Samen** met werkgevers zorgen voor goed inpasbare, veilige en betaalbare huisvesting voor arbeidsmigranten.
- Integratie ondersteunen met **taal, werk, onderwijs** en **ontmoeting**.

Hoofdstuk 2

Mobiliteit

Samen veilig over en door de Hoeksche Waard

Mobiliteit - samen veilig over en door de Hoeksche Waard

De Hoeksche Waard bestaat met 14 dorpen en 37 buurtschappen. Een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn essentieel voor leefbaarheid, duurzaamheid en economische vitaliteit. D66 Hoeksche Waard wil dat inwoners zich veilig, duurzaam en vlot kunnen verplaatsen, ongeacht hun vervoermiddel.

2.1. Veilige verbindingen tussen dorpen en buurtschappen

D66 is positief dat het Waterschap een onderzoek is gestart om wegen in de Hoeksche Waard over te dragen aan de gemeente, zodat er meer regie komt op een veilig, duurzaam en toekomstgericht wegennet.

Dit willen we bereiken:

- **Veilige fietspaden** aanleggen die, waar mogelijk, **gescheiden** zijn van autoverkeer, vrachtverkeer, bussen en landbouwverkeer.
- **30 km** per uur invoeren als norm in de **bebouwde kom**.
- Dijken en lokale wegen die als sluiproutes worden gebruikt alleen voor **bestemmingsverkeer** openstellen.
- **Passende eenduidige snelheden** afspreken op dijken waar verbreding niet mogelijk is.
- **Extra** fietspaden of parallelwegen realiseren als de **doorstroming** en vooral de verkeersveiligheid onder druk staan.

2.2. Betere aansluiting op de A29 en regionale bereikbaarheid

De A29 is van groot belang voor de bereikbaarheid van het eiland, maar de op- en afritten staan regelmatig vast. Omdat de aanleg van de A4 onzeker is, wil D66 de gereserveerde A4-aansluiting benutten als derde aansluiting op de A29, zodat zowel de oost- als westzijde van de Hoeksche Waard beter wordt bediend.

Dit willen we bereiken:

- **Blijven lobbyen bij het Rijk** voor oplossingen van de knelpunten bij de **Heinenoordtunnel** en de **Haringvlietbrug**.
- **Behoud van de veerverbindingen** (pon(t)jes naar Hekelingen, Zwijndrecht) en de voetveren naar Spijkenisse en Rhoon als essentiële schakels in de regionale bereikbaarheid. Ook de **seizoensgebonden pontjes** naar Moerdijk en Willemstad willen we **behouden**.
- D66 richt zich op het **verbeteren van de ontsluiting** van de Hoeksche Waard **via de bestaande A29-aansluitingen** en het **onderzoeken van een derde aansluiting**. Het starten van een lobby voor de A4 Zuid beschouwen wij op dit moment niet als prioriteit, omdat deze weg geen directe oplossing biedt voor de huidige fileproblematiek bij de Haringvlietbrug en omdat de gereserveerde tracés beter kunnen worden ingezet voor optimalisatie van de A29-ontsluiting.

2.3. Beter openbaar vervoer en deel mobiliteit

De bereikbaarheid van bushaltes is verminderd door gestrekte buslijnen en bezuinigingen. D66 wil het openbaar vervoer verbeteren, naar voorbeeld van de Zeeuwse proef met flex- en haltetaxi.

Dit willen we bereiken:

- Een **actieve lobby starten** bij de provincie om het **belang van goed openbaar vervoer** voor de Hoeksche Waard binnen de regio te **benadrukken**
- Het **herinvoeren van sneldiensten**, zonder overstap, tussen **grotere dorpen en richting Rotterdam**, zodat reistijden korter worden en OV aantrekkelijker is voor forenzen en scholieren.
- Onderzoek naar een **treinstation** of een **metro- of tramverbinding** met de regio Rotterdam.
- Transferia bij OV-opstappunten realiseren met **voldoende fiets- en autoparkeerplaatsen**.
- **Deelmobiliteit** (deelauto's, deelfietsen) en lokale initiatieven actief **stimuleren**.

2.4. Duurzame mobiliteit en ruimtegebruik

D66 maakt werk van duurzaam vervoer en houdt bij nieuwbouw rekening met de dorpse omgeving.

Dit willen we bereiken:

- Fietsen, elektrisch rijden en gebruik van OV **stimuleren**, met slimme **transferpunten** en goede **overstapmogelijkheden**.
- Bij nieuwbouwprojecten zorgen voor **voldoende parkeerplaatsen**, maar inzetten op slim ruimtegebruik en deelmobiliteit.
- Ruimte bieden voor **pilots met deelauto's** door extra parkeerruimte op vaste locaties in de wijken en kleinere kernen aan te leggen.
- Het **aantal oplaadpunten** voor elektrische voertuigen **verdubbelen**, met focus op dorpscentra en transferia.

2.5. Duidelijke en eenduidige routeaanduiding

Heldere route- en verkeersborden vergroten veiligheid en overzicht.

Dit willen we bereiken:

- Industrierterreinen, dorpen en woongebieden **vaste namen** geven die overal – ook op bewegwijzering, navigatiesystemen en in communicatie – **consequent** worden gebruikt.
- Een **gerichte aanpak** om internationale chauffeurs te helpen hun bestemming in de Hoeksche Waard veilig te bereiken en daarmee **'dwalen' te voorkomen**.

Hoofdstuk 3

Samen leven

Iedereen telt en doet mee

Samen leven - Iedereen telt en doet mee

D66 wil een Hoeksche Waard waarin iedereen kan meedoen, ongeacht leeftijd, achtergrond of inkomen. Een sterke sociale basis betekent dat problemen vroeg worden gesignaleerd, dat hulp dichtbij is en dat inwoners ruimte krijgen om zelf verantwoordelijkheid te nemen.

3.1. Jeugd: investeren in kansen en vertrouwen

De jeugd is de toekomst van de Hoeksche Waard. Jongeren moeten veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontdekken en een stem hebben in de gemeente.

Dit willen we bereiken:

- **Kwalitatief goed onderwijs** binnen de Hoeksche Waard **ondersteunen**, in nauwe samenwerking met scholen.
- Het vastgestelde **jeugdbeleidsplan uitvoeren, monitoren** en waar nodig **bijstellen**, met focus op **preventie** en vroeg signalering.
- Vaste, toegankelijke **ontmoetingsplekken voor jongeren** inrichten, binnen én buiten, met begeleiding en ruimte voor **talentontwikkeling**.
- **Jongerenparticipatie** versterken, bijvoorbeeld met een eigen jongerenbudget.
- De gemeente stimuleert dat '**de bibliotheek op school**' voor alle scholen in de Hoeksche Waard beschikbaar komt, zodat lezen en informatievaardigheden structureel onderdeel worden van de schooldag.

3.2. Onderwijs en kansengelijkheid

In de Hoeksche Waard mag het inkomen of opleidingsniveau van ouders nooit bepalen welke kansen kinderen krijgen. Daarom zet D66 Hoeksche Waard in op gelijke start, een doorlopende leerlijn en nauwe aansluiting op de regionale arbeidsmarkt, zodat ieder kind en iedere jongere zijn of haar talent kan waarmaken.

Dit willen we bereiken:

- **Toegankelijke kinderopvang en IKC's:** De gemeente stimuleert brede kindcentra (IKC's) waar kinderopvang, peuteropvang, voorschoolse educatie en basisschool **onder één dak** samenwerken, zodat kinderen vanaf 2 jaar een sterke, doorlopende **ontwikkellijn** hebben.
- D66 wil dat **kinderopvang voor lage en middeninkomens beter bereikbaar wordt**, onder meer door actief gebruik te maken van landelijke regelingen en waar nodig lokaal bij te springen voor peuters met een **taal- of ontwikkelachterstand**.
- Rijke schooldag in alle dorpen: scholen krijgen ruimte en **ondersteuning** om een rijke schooldag aan te bieden met **extra sport, cultuur, techniek, huiswerkbegeleiding en aandacht voor welzijn**, bij voorkeur in **samenwerking** met verenigingen en culturele aanbieders op het eiland.
- D66 vindt dat elk kind moet kunnen meedoen, ook als er thuis weinig geld is; daarom worden **gemeentelijke regelingen en fondsen actief ingezet** zodat activiteiten, schoolreisjes en muziek- of sportlessen **financieel geen drempel** zijn.
- Sterke aansluiting op **MBO en regionale arbeidsmarkt**: D66 zet door op de ambitie voor een **volwaardig MBO-aanbod op** het eiland, in nauwe samenwerking met regionale ROC's, zodat jongeren niet onnodig lang hoeven te reizen en werkgevers in de Hoeksche Waard makkelijker personeel vinden.
- De gemeente stimuleert programma's voor **loopbaanoriëntatie, stages en leerwerkplaatsen** (BBL) bij lokale bedrijven, met speciale aandacht voor techniek, zorg, duurzame landbouw, energie en de vrijetijdseconomie.
- D66 blijft **investeren** in schoolgebouwen, groene schoolpleinen en veilige fietsroutes naar school, omdat een **gezonde, veilige leeromgeving** en zelfstandige mobiliteit van leerlingen wezenlijk bijdragen aan gelijke kansen.

3.3. Gezondheid en preventie: naar de gezondste generatie

De Hoeksche Waard scoort hoog op gezondheid en veiligheid, maar we kunnen meer doen om ervoor te zorgen dat alle inwoners lang en vitaal blijven. D66 wil dat kinderen die hier opgroeien onderdeel worden van de gezondste generatie ooit, zoals ook landelijk wordt nagestreefd. Gezondheid begint niet in het ziekenhuis, maar in onze dorpen, op straat en bij verenigingen. Door in te zetten op bewegen, een gezonde leefstijl en vitaal ouder worden, voorkomen we ziektes en houden we de zorgkosten beheersbaar.

Dit willen we bereiken:

- Investeren in **veilige wandel- en fietsroutes** tussen en binnen alle dorpen, met **extra aandacht** voor routes naar scholen, sportverenigingen en ontmoetingsplekken.
- De Sportraad Hoeksche Waard **actief betrekken** bij de ontwikkeling en uitvoering van lokaal sportbeleid. De gemeente Hoeksche Waard loopt achter bij de landelijke bewegingsnorm; de Sportraad kan helpen om **beleid te ontwikkelen** en wordt waar nodig ondersteund door de gemeente om de bewegingsnorm in de Hoeksche Waard te verbeteren richting de landelijke norm.
- Sportverenigingen en beweegaanbieders **ondersteunen** om laagdrempelige activiteiten te organiseren voor alle leeftijden, inclusief specifieke programma's voor mensen met een beperking en G-sport.
- Een **gezonde voeding stimuleren** door concrete afspraken met scholen, sportkantines en lokale horeca: minder suikerhoudende dranken en snacks, **meer fruit en groente** als standaardkeuze, en door **lokale**, seizoensgebonden en biologische producten gemakkelijker beschikbaar te maken bij gemeentelijke voorzieningen en evenementen.
- Huisartsen, wijkteams, leefstijlcoaches, fysiotherapeuten, bibliotheek en welzijnsorganisaties **verbinden in lokale gezondheidsnetwerken**, zodat inwoners **snel** terecht kunnen voor **leefstijladvies en preventie**.
- Beweegprogramma's, ontmoetingsactiviteiten en valpreventiecurcussen **voor ouderen** in alle kernen organiseren, zodat **ouderen langer vitaal blijven** en minder eenzaam zijn.
- Bij woningbouw en herstructurering expliciet aandacht vragen voor **levensloopbestendige** woningen en een **groene, toegankelijke buitenruimte**.
- **Gezondheid standaard meewegen in gemeentelijk beleid** rond jeugd, sport, openbare ruimte en armoedebestrijding, omdat gezonde leefomstandigheden directe invloed hebben op hoe lang en gezond inwoners leven.
- Samen met GGD en zorgverzekeraars **meerjarige preventieprogramma's** opzetten met duidelijke doelen zoals minder overgewicht bij kinderen en betere voedingsgewoonten.

3.4. Zorg en ondersteuning: niemand laten vallen

Een sociaal sterke gemeente laat niemand aan de kant staan. Ouderen, mensen met een beperking, inwoners met lage inkomens of schulden verdienen tijdige en toegankelijke ondersteuning.

Dit willen we bereiken:

- **Armoede en schulden actief bestrijden**, inclusief verborgen armoede, met **laagdrempelige** toegang tot hulp.
- **Wijkgerichte ondersteuning** organiseren, dicht bij de leefwereld van mensen.
- **Actief benaderen van inwoners** die, om welke reden dan ook, geen gebruik maken van alle mogelijkheden voor ondersteuning die we bieden, maar dat wel nodig hebben. Deze inwoners (met nadruk op gezinnen met kinderen) **begeleiden** naar de **mogelijkheden** die we hebben en/of die **mogelijkheden uitbreiden** voor deze doelgroep.
- **Eenzaamheid signaleren** en bestrijden, onder andere via dorpshuizen, vrijwilligers en ontmoetingsplekken.
- **Mantelzorgers waarderen en praktisch ondersteunen**.
- Samen met de bibliotheek en welzijnsorganisaties blijft de gemeente **laaggeletterdheid actief bestrijden**, met laagdrempelige taalcursussen, ondersteuning bij digitale vaardigheden en een netwerk van taalvrijwilligers in alle grotere kernen.
- De Hoeksche Waard moet een gemeente zijn waar je **veilig en zichtbaar jezelf kunt zijn**, wie je ook bent en van wie je ook houdt. We blijven **regenbooggemeente** en laten dat zien in onze dorpen en op het gemeentehuis.
- We treden op **tegen discriminatie** op grond van seksuele oriëntatie, genderidentiteit en geslachtskenmerken, ook in sport en verenigingen.
- Scholen, jongerenwerk en jongerenraad krijgen **steun en budget** voor activiteiten rond **diversiteit**.
- De gemeente is zelf een inclusieve werkgever, met gelijke kansen, inclusieve HR-regelingen en bewustwordingstrainingen voor alle medewerkers.

Hoofdstuk 4

Wonen, ruimte en landschap

balans op het eiland

Wonen, ruimte en landschap - balans op het eiland

De Hoeksche Waard is een prachtig landschap met open vergezichten, vruchtbare landbouwgrond en waardevolle natuur. Tegelijk neemt de vraag naar ruimte voor wonen, werken, infrastructuur en water toe. D66 wil een eerlijk gesprek over hoe we de schaarse ruimte verdelen.

4.1. Een actuele visie op ruimtegebruik

Door jarenlang vasthouden aan een traditionele inrichting komt de houdbaarheid daarvan in het geding. De druk op woningbouw en bedrijventerreinen neemt toe, terwijl natuur, landbouw en water ook ruimte vragen.

Dit willen we bereiken:

Een actuele, integrale **visie op ruimtegebruik** opstellen met heldere keuzes voor:

- **bebouwing** (wonen, werken, voorzieningen), natuurgebieden, landbouw, waterberging en veiligheid, infrastructuur.
- In die visie **bewoners en boeren en ondernemers expliciet betrekken** bij de afwegingen.

4.2. Landbouw, natuur en water: een nieuw balans

In het zuidelijk deel van het eiland zijn natuur, landbouw en water sterk verweven. De schaalvergroting in de landbouw, de behoefte aan wateropvang en de bescherming van natuur en biodiversiteit vragen om een nieuwe balans.

Dit willen we bereiken:

- D66 zet zich in voor het herstel van de **beschermde status van het Nationaal Landschap Hoeksche Waard**, zodat de unieke landschappelijke kwaliteiten en het open karakter van het eiland **wettelijk** worden geborgd.
- Onderzoeken of we als gemeente en regio **verantwoord** omgaan met de **kwetsbare natuur** in het zuidelijk deel.
- Met agrariërs in gesprek over **verduurzaming, natuur inclusieve landbouw** en **toekomstperspectief**.

- De landelijke ambitie van de overheid van 15% biologische landbouw vertalen naar lokaal beleid door **biologische boeren actief te ondersteunen** bij de omschakeling, het vergemakkelijken van korte ketens tussen biologische producenten en lokale afnemers, en het vergroten van de afzet van biologische producten en daar als gemeente een voorbeeldrol in nemen.
- **Voldoende wateropvang** realiseren, ook in en rond bebouwing.

4.3. Klimaat en energie: vooruit voor de Hoeksche Waard

De Hoeksche Waard heeft de ambitie om in 2040 een energie-neutrale gemeente te zijn en zich tegelijk aan te passen aan meer hitte, droogte en piekbuien. Dat vraagt om slimme oplossingen voor netcongestie, versnelling van de energietransitie en sterke lokale samenwerking, zodat inwoners en bedrijven kunnen verduurzamen zonder dat het netwerk op slot gaat.

Dit willen we bereiken:

- De ambitie van een **energieneutraal** eiland in 2040 vasthouden en vertalen naar een concreet **uitvoeringsplan** per dorp, met duidelijke keuzes voor zon op dak, energiebesparing, elektriciteitsopslag en warmtetransitie.
- Samen met netbeheerders, provincie en Economic Board Hoeksche Waard een **regionale aanpak** voor netcongestie afspreken, met **prioriteit voor woningbouw, verduurzaming** van bestaande woningen, mkb en **coöperatieve energieprojecten**.
- Lokale energiecoöperaties en bewonersinitiatieven **actief ondersteunen** met kennis, snellere vergunningprocedures en daken van scholen, sporthallen, agrarische bedrijven en gemeentelijk vastgoed inzetten voor **opwek van zonenergie**.
- Nieuwe **energieprojecten** (zon, wind, biovergisting, warmte) zoveel mogelijk **in lokaal eigendom** realiseren, bijvoorbeeld door minimaal 50% lokaal financieel mee-eigendom na te streven.
- Bedrijventerreinen en grote bedrijven **stimuleren** om **eigen opwek**, opslag en slim energiemanagement toe te passen, zodat zij netcongestie helpen verminderen en ruimte creëren voor andere gebruikers.
- Een **gemeentelijk duurzaamheidsfonds versterken** waarmee inwoners, verenigingen en kleine ondernemers worden geholpen bij isolatie, warmtepompen, laadpunten en kleinschalige opslag, met extra **aandacht voor huishoudens met een kleine beurs**.
- **Klimaat adaptieve wijken** en dorpen versneld realiseren: meer groenblauwe structuren, antitegelbeleid, vergroende schoolpleinen, waterbergende parkeerplaatsen en wadi's, aansluitend op de al vastgestelde klimaatadaptatie- en waterplannen. Waar mogelijk **bewonersinitiatieven ondersteunen** met kennis en financieringsmogelijkheden.

- Bij alle ruimtelijke plannen **water en bodem sturend maken**, onder meer door het vergroten van het waterbergend vermogen via verbreding van kreken, robuuste waterlopen en het vasthouden van zoet water in nieuwe bassins.
- **Ondernemers, boeren, natuurorganisaties en energie-initiatieven bij elkaar brengen** in gebiedstafels, zodat afspraken over energieopwekking, natuur, landbouw en water in **samenhang** worden gemaakt en draagvlak in het buitengebied groeit.

4.4. Ondernemerschap en levendige kernen

De Hoeksche Waard kent een sterke ondernemerstraditie, van familiebedrijven die generaties lang geworteld zijn tot innovatieve starters die nieuwe wegen durven te bewandelen. Deze ondernemers vormen de ruggengraat van onze lokale economie en dragen bij aan levendige dorpen, werkgelegenheid en een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. D66 wil dat ondernemers ruimte krijgen om te groeien en dat onze winkelkernen en bedrijventerreinen klaar zijn voor de toekomst, binnen de kaders van duurzaamheid en landschappelijke kwaliteit. Daarbij zijn we vooral voor bedrijvigheid die een duidelijke meer waarde heeft voor de gemeente en gemeenschap in de Hoeksche Waard.

Als het gaat om uitbreiding van bedrijfsterrein kijken we eerst hoe we bestaande ruimte beter kunnen gebruiken voordat we grond omzetten naar bedrijfsterreinen. Bedrijven met een groot ruimtebeslag en een beperkte maatschappelijke waarde zoals warehouses en datacentra willen we niet.

Dit willen we bereiken:

- **Toekomstbestendige bedrijfsterreinen** en ruimte voor **groei** voor lokale ondernemers
- Sterke **winkelkernen als hart** van de dorpen
- **Ondersteuning voor startende ondernemers**
- Samenwerking, arbeidsmarkt en innovatie
- Toerisme, recreatie en gebiedsmarketing
- Structurele **samenwerking** met **ondernemersorganisaties**

Hoofdstuk 5

Democratie, dienstverlening en financiën

jouw stem telt

Democratie, dienstverlening en financiën - jouw stem telt

D66 staat voor een open en sterke lokale democratie. Inwoners moeten hun gemeente kunnen vertrouwen: op goede besluitvorming, transparante financiën en bereikbare dienstverlening.

5.1. Met elkaar beslissen

D66 wil dat inwoners vroeg en serieus worden betrokken bij grote keuzes. Dorpsraden, jongeren, ondernemers en maatschappelijke organisaties spelen daarin een belangrijke rol.

Dit willen we bereiken:

- **Inwoners serieus in positie brengen bij plannen** die hun dorp raken, inclusief eigen **overlegmomenten** en **budgetten**.
- Bij grote, ingrijpende beslissingen die de **hele** gemeente raken - zoals grootschalige woningbouw, infrastructurele projecten of de toekomst van het landschap – wil D66 een **breed inwonerspanel inzetten** als dat zinvol kan zijn om het **democratisch draagvlak te versterken**. De gemeenteraad behoudt daarbij haar democratische verantwoordelijkheid om uiteindelijk te besluiten.
- Jongeren een volwaardige stem geven, bijvoorbeeld via een **jongerenraad** of structurele **jongerenparticipatie**.

5.2. Financiën: eerlijk, duurzaam, transparant

Geld van inwoners moet zichtbaar bijdragen aan brede welvaart: een gezonde leefomgeving, goede voorzieningen en een sociaal vangnet. D66 wil een helder en eerlijk financieel beleid.

Dit willen we bereiken:

- Inwoners, ondernemers en verenigingen op een goede manier **meenemen bij de grote keuzes** waar we met elkaar voor staan
- Goede **uitleg** over de keuzes die gemaakt worden en duidelijke **toelichting** op inkomsten en uitgaven van de gemeente.
- **Reserves inzetten** voor investeringen met **lange termijn waarde** voor de samenleving, niet voor structurele gaten.
- Een **eerlijke verdeling van lasten**, waarbij sterkere schouders meer mogen dragen.

Concrete voorstellen:

- Begrijpelijke **overzichten van de begroting en uitgaven publiceren** (bijvoorbeeld via een online dashboard).
- Een duidelijk **reservebeleid**: structurele uitgaven uit reguliere middelen, **reserves alleen** voor incidentele investeringen met **maatschappelijk rendement**.
- **Inwoners betrekken bij grote financiële keuzes**, bijvoorbeeld via burger of brede raadpleging.
- De **fixi meldingen** worden halfjaarlijks geanalyseerd en beleid wordt daar op aangepast. Die analyse is openbaar.

5.3. Dienstverlening: digitaal én mensenlijk

De gemeente moet er zijn voor inwoners, niet andersom. D66 wil een gemeente die goed bereikbaar is, snel reageert en begrijpelijk communiceert.

Dit willen we bereiken:

- **Optimale bereikbaarheid van de gemeente** via telefoon, e-mail, online, WhatsApp en fysieke spreekuren.
- **Snelle en heldere communicatie over vragen en aanvragen** (bijvoorbeeld binnen 14 dagen duidelijkheid).
- Proactieve **informatievoorziening** en goede terugkoppeling bij meldingen (zoals via FIXI).

Concrete voorstellen:

- Inwoners en ondernemers kunnen **zowel digitaal als fysiek terecht bij de gemeente** op momenten die passen bij hun behoefte.
- Verbeterde terugkoppeling bij meldingen in de openbare ruimte.
- Een **onafhankelijk loket/ombudsfunctie** voor inwoners die vastlopen.

Hoofdstuk 6

Een levendige gemeente

cultuur en
gemeenschappen

Een levendige gemeente - cultuur en gemeenschappen

Een levendige Hoeksche Waard vraagt om meer dan wonen en werken. Dorpshuizen, cultuur, sport en vrijwilligerswerk vormen het hart van de samenleving.

6.1. Cultuur dichtbij

Cultuur verbindt dorpen en inwoners: muziek, theater, exposities en kleine podia houden de Hoeksche Waard levend en aantrekkelijk. D66 is trots op het erfgoed van de Hoeksche Waard: ons landschap, onze gemeentelijke en rijksmonumenten, beschermde dorpsgezichten en molens.

Dit willen we bereiken:

- Instellen van een **cultuur adviesraad**.
- Onderzoeken waar behoefte is aan kleinschalige, **multifunctionele cultuurpodia** in kernen waar die nu ontbreken.
- **Talentontwikkeling stimuleren** en beschikbare fondsen en regelingen beter onder de aandacht brengen.
- Een bloeiend cultureel leven kost geld, bij vaststelling van de nieuwe cultuurnota willen wij **meer middelen beschikbaar stellen voor cultuur** in al haar vormen.
- De inzet van de **cultuurcoach** monitoren op bereik en effectiviteit.
- Een doordacht **evenementenbeleid** dat bijdraagt aan **verbinding** en **cultuurbeleving** in onze gemeente
- Om erfgoed goed te kunnen onderhouden en toegankelijk te houden, wil D66 bij de ontwikkeling van de nieuwe erfgoednota **meer financiële middelen beschikbaar** stellen en erfgoedbeheerders **structureel ondersteunen**.

6.2. Dorpshuizen en ontmoetingsplekken

Dorpshuizen, buurthuizen en bibliotheken zijn het kloppend hart van de gemeenschap. Ze bieden ruimte voor ontmoeting, activiteiten en ondersteuning.

Dit willen we bereiken:

- Zorgen dat **elk dorp** beschikt over een **centrale ontmoetingsplek**, gedragen door vrijwilligers en ondersteund door professionals.

- **Vaste spreekuren per dorp** organiseren voor vragen over regelgeving, subsidies en ondersteuning.
- Dorpsraden en lokale initiatieven **serieus betrekken** bij de toekomst van deze voorzieningen.
- **Particuliere initiatieven** voor een bioscoop, filmhuis of theater in de Hoeksche Waard **actief ondersteunen**, met kennis over beschikbare fondsen, regelingen en vergunningprocedures.

6.3. Vrijwilligers: de kracht van samen

Vrijwilligers houden verenigingen, dorpshuizen, evenementen en ondersteuning draaiend. D66 wil dat de gemeente hen ondersteunt en faciliteert.

Dit willen we bereiken:

- Een **vrijwilligersplatform** (door)ontwikkelen dat vraag en aanbod bij elkaar brengt.
- **Vrijwilligersinitiatieven** actief koppelen aan **maatschappelijke doelen** van de gemeente.

6.4. De Hoeksche Waard Pas

D66 **herintroduceert** de Hoeksche Waard Pas voor alle leeftijden. Deze pas maakt deelname aan de samenleving makkelijker en eerlijker voor iedereen.

De pas kan toegang bieden tot:

- Culturele activiteiten en **uitstapjes**.
- Sociaal-maatschappelijke **ondersteuning**.
- **Lokaal** vervoer.
- Contributies en deelname aan **verenigingen** naar draagkracht.

De pas is verkrijgbaar via gemeentehuis, bibliotheken en digitaal.

Hoofdstuk 7

Veiligheid en leefbaarheid

zeker voelen in elk dorp

Veiligheid en leefbaarheid - zeker voelen in elk dorp

Veiligheid is een voorwaarde om vrij te kunnen leven. In de Hoeksche Waard betekent dat: veilig over straat kunnen, thuis veilig zijn, zonder angst kunnen opgroeien en als ondernemer zonder druk van ondermijnende criminaliteit je werk kunnen doen. Tegelijk gaat veiligheid over meer dan politie en handhaving: het raakt ook verkeer, jeugdoverlast, huiselijk geweld en online risico's.

D66 wil dat inwoners zich in alle dorpen en buurtschappen veilig voelen, overdag én 's avonds. Dat vraagt om zichtbare aanwezigheid van hulpdiensten, goede samenwerking tussen gemeente, politie, jongerenwerk en maatschappelijke organisaties en een aanpak die inzet op voorkomen én stevig ingrijpen waar nodig.

7.1. Eigen verantwoordelijkheid en samen leven

De Hoeksche Waard is één van de veiligste gemeenten van Nederland, en dat willen we zo houden. D66 staat voor een samenleving waarin iedereen vrij is, maar waar ook van iedereen verwacht mag worden dat ze respectvol met elkaar en de leefomgeving omgaan. "Laat iedereen vrij, maar niemand vallen" betekent ook: neem je verantwoordelijkheid en houd rekening met de ander.

Dit willen we bereiken:

- Inwoners geven zelf het goede voorbeeld en spreken elkaar waar nodig aan op asociaal gedrag, zoals zwerfafval, hondenpoep niet opruimen, asociaal parkeren, geluidsoverlast en agressie in het verkeer.
- De gemeente ondersteunt dit via campagnes die aansluiten bij de lokale cultuur, niet betuttelend maar appellerend aan trots op de eigen buurt.
- Bewoners, wijkraden en ondernemers krijgen een actievere rol bij het signaleren van overlast en het versterken van de sociale controle, in samenspraak met politie en gemeentelijke diensten.
- De wijkagent is zichtbaar aanwezig in dorpen en wijken, kent de buurt en speelt in op lokale knelpunten, samen met buurtbewoners en ondernemers.
- Bij overlast en asociaal gedrag kiezen we voor een stapsgewijze aanpak: eerst dialoog en buurtbemiddeling, daarna handhaving en indien nodig sancties, met oog voor de oorzaak van het gedrag.
- Hondenpoep, zwerfafval en wildparkeren pakken we consequent aan met meer afvalbakken, hondenpoepbakjes, duidelijke bewegwijzering naar en optimalisatie van parkeerplaatsen en waar nodig intensievere handhaving.

- Verenigingen spelen een belangrijke rol bij sociale controle en leefbaarheid – zij zijn het cement van de dorpen – en krijgen steun om die rol te blijven vervullen, onder meer via verenigingsconsulenten en een jaarlijkse verenigingsmonitor.
- Discriminatie bij verenigingen, op straat of digitaal pakken we aan door bewustwording, voorlichting en duidelijke sancties, ondersteund door een doorlopende campagne voor inclusief gedrag.
- Online agressie, intimidatie en bedreigingen nemen we serieus en pakken we aan in samenwerking met politie en het Openbaar Ministerie.

7.2. Zichtbaar en bereikbaar: politie, BOA's en jongerenwerk

In een uitgestrekte plattelandsgemeente met 14 dorpen is nabijheid van hulpverleners geen vanzelfsprekendheid. D66 wil dat politie, BOA's en jongerenwerkers zichtbaar zijn in de dorpen, de mensen kennen en aanspreekbaar zijn.

Dit willen we bereiken:

- Met politie en Openbaar Ministerie afspraken maken over zichtbare aanwezigheid in de dorpen, inclusief vaste spreekuren in wijk- of dorps huis.
- Het aantal BOA's vergroten zodat er voldoende capaciteit beschikbaar is voor alle opgaven
- De inzet van BOA's richten op leefbaarheid en overlast in de wijken en dorpen, in nauwe samenwerking met wijkteams en jongerenwerk.
- Jongerenwerk structureel inzetten om overlast te voorkomen en contact te houden met jongeren op plekken waar zij samenkomen.

7.3. Aanpak ondermijning en criminaliteit

Ook de Hoeksche Waard is kwetsbaar voor vormen van ondermijning, zoals drugshandel, witwassen, misbruik van schuren of loodsen en online criminaliteit. D66 pakt dit samen met partners aan.

Dit willen we bereiken:

- In regionaal verband samenwerken aan signalering en aanpak van ondermijnende criminaliteit, met aandacht voor kwetsbare bedrijventerreinen en leegstaande gebouwen.
- De vergunningverlening, toezicht en handhaving zo inrichten dat misbruik (bijvoorbeeld hennep teelt, opslag van drugs of illegale handel) vroeg in beeld komt.
- Ondernemers, agrariërs en inwoners actief informeren over signalen van ondermijning en waar zij veilig kunnen melden.

7.4. Veilig thuis: huiselijk geweld en zorgelijke situaties

Onveiligheid speelt vaak achter de voordeur. D66 wil dat huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling eerder worden gesignaleerd en snel en zorgvuldig worden aangepakt.

Dit willen we bereiken:

- Nauwe samenwerking tussen wijkteams, scholen, huisartsen, arts van Jong JGZ, politie en Veilig Thuis, met duidelijke afspraken over signalering en opvolging.
- Informatie en ondersteuning voor slachtoffers laagdrempelig maken, onder andere via de sociale basis in dorpen (huisartsen, dorpshuizen, vrijwilligers).
- Aandacht voor ouderenmishandeling en financiële uitbuiting van kwetsbare inwoners opnemen in het lokale veiligheidsbeleid.

7.5. Veilig in het verkeer in dorpen en op dijken

Verkeersveiligheid is al een belangrijk speerpunt in het mobiliteitshoofdstuk, maar raakt direct aan veiligheid en leefbaarheid. D66 verbindt deze thema's.

Dit willen we bereiken:

- Verkeersveiligheid expliciet opnemen in het Integraal Veiligheidsplan, met focus op schoolroutes, dijken en dorpsentrees.
- Inwoners aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid voor veilig verkeer door middel van campagnes en bewustwording.
- Samen met dorpsraden en inwoners probleemplaatsen in kaart brengen en verbeteren (snelheid, zicht, oversteekplaatsen).
- Uitgaans- en evenementenlocaties veilig houden door afspraken met organisatoren over toezicht, vervoer en het voorkomen van overlast.

7.6. Digitale weerbaarheid en veiligheid

Criminaliteit en onveiligheid spelen ook online. D66 wil dat inwoners, en zeker jongeren en ouderen, digitaal weerbaar zijn.

Dit willen we bereiken:

- In samenwerking met bibliotheken, scholen en maatschappelijke organisaties cursussen digitale weerbaarheid organiseren.
- Als gemeente veilig omgaan met gegevens en datalekken actief voorkomen en melden.
- In de communicatie van de gemeente structureel aandacht besteden aan phishing, online fraude en desinformatie.

Hoofdstuk 8

Klimaat en duurzaamheid

groen eiland voor morgen

Klimaat en duurzaamheid - groen eiland voor morgen

De Hoeksche Waard is een groen en waterrijk eiland, maar ook hier merken we de gevolgen van klimaatverandering: hevige buien, langere droge periodes en warmere zomers. Tegelijk staan we voor de opgave om van fossiele energie af te stappen en onze natuur en landbouw toekomstbestendig te maken. Voor D66 horen energie, klimaat, water, natuur en landbouw onlosmakelijk bij elkaar.

D66 wil dat de Hoeksche Waard ook voor volgende generaties een leefbaar en aantrekkelijk eiland is. Dat betekent: meer duurzame energie, minder uitstoot, minder bestrijdingsmiddelen en meer ruimte voor water en natuur en een landbouw die in balans is met het landschap. We sluiten aan bij de regionale en landelijke doelen, maar maken keuzes die passen bij onze dorpen en ons landschap.

8.1. Energietransitie: schoon en eerlijk

De omslag naar duurzame energie is noodzakelijk én biedt kansen. D66 wil dat inwoners kunnen meedoen en meeprofiteren, en dat we zoveel mogelijk beginnen met besparen en “zon op dak”.

Dit willen we bereiken:

- Energiebesparing stimuleren via **isolatie**, **energieadviezen** en **ondersteuning** voor inwoners met een **kleine portemonnee**.
- **Zonne-energie** in eerste instantie op **daken** en bestaande **bebouwing** realiseren, voordat open landschap wordt gebruikt.
- **Lokale energiecoöperaties ondersteunen**, zodat inwoners mede-eigenaar kunnen worden van duurzame energieprojecten en delen in de opbrengst.
- In regionaal verband afspraken maken over **netcapaciteit** en slimme oplossingen om **netcongestie tegen te gaan** zoals lokaal opslaan van **duurzaam opgewekte energie**.

8.2. Klimaatadaptatie: ruimte voor water en koelte

Door klimaatverandering moeten we beter omgaan met water, hitte en droogte. In de Hoeksche Waard speelt dit in dorpen én op het land.

Dit willen we bereiken:

- Bij ruimtelijke plannen het “**water- en bodemsturend**” principe hanteren: eerst kijken wat water en bodem **aankunnen**, dan plannen maken.
- **Extra waterberging realiseren** in en rond dorpen en in het buitengebied, in samenwerking met het waterschap.
- Dorpen **hittebestendig** maken met **meer bomen, groen** en **schaduwplekken**, volgens uitgangspunten als 3-30-300 (bomen in zicht, voldoende groen in de wijk, dichtbij een groene plek).
- Bij herinrichting van straten en pleinen **ruimte maken voor groen**, wadi's en open water waar dat kan.
- De gemeente **bereidt zich voor op extreme weersomstandigheden**, waaronder niet alleen hitte en wateroverlast, maar ook incidentele hevige sneeuwval en langdurige ijzel, door adequaat materieel en capaciteit voor gladheidsbestrijding en sneeuwruiming **beschikbaar te houden**.

8.3. Natuur en biodiversiteit versterken

De Hoeksche Waard is een prachtig landschap. Dit vraagt om zorgvuldig beheer van natuur én van gemeentelijke groenstructuren.

Dit willen we bereiken:

- **Landschapselementen** als sloten, hagen, houtwallen en kleine bosjes **herstellen** en **uitbreiden**, samen met grondeigenaren en het waterschap.
- Het **beheer van openbaar groen natuurvriendelijker maken** (minder maaien, meer bloeiende bermen, aandacht voor insecten en vogels).
- Kleine gemeentelijke natuurgebieden en gorzen inventariseren en **actief beheren**, zodat **verruiging** en **verdroging** worden **tegengegaan**.
- Fiets- en wandelpaden gebruiken om **natuur toegankelijk** te maken, met **respect** voor **rustgebieden**.

8.4. Landbouw in balans met natuur

Landbouw bepaalt een groot deel van het gezicht van de Hoeksche Waard. Tegelijk is er spanning tussen intensieve productie, natuurwaarden en waterkwaliteit.

Dit willen we bereiken:

- **Samen met agrariërs** perspectieven ontwikkelen voor **een breder verdienmodel**: bijvoorbeeld verbrede landbouw, korte ketens, agrotourisme en natuur inclusieve teelt.

- De gemeente inzetten als **partner** bij omschakeling, met **kennis, ondersteuning** en waar mogelijk **soepele regels**.
- Activiteiten die zwaar drukken op milieu en natuur **kritisch beoordelen** in het licht van het **Nationaal Landschap**.
- Samen met provincie en Rijk zorgen dat boeren die willen verduurzamen **niet als enige de rekening betalen**.

8.5. Duurzaam beheer door de gemeente zelf

De gemeente heeft een voorbeeldrol. D66 wil dat de eigen organisatie en het eigen vastgoed zichtbaar verduurzamen.

Dit willen we bereiken:

- Gemeentelijke gebouwen **versneld verduurzamen** (isolatie, zonnepanelen, slimme installaties).
- Bij aanbestedingen **duurzaamheid** en **sociale voorwaarden** zwaar laten **meewegen**.
- Het **Groenkeur- en Kleurkeur-principe** gebruiken in het groenbeheer, zodat **biodiversiteit toeneemt**.
- In alle beleidsvelden **standaard de klimaat- en natuurimpact meewegen** bij beslissingen.

Wat heeft D66 allemaal bereikt afgelopen periode?

In de Hoeksche Waard

D66 Hoeksche Waard heeft in deze raadsperiode laten zien dat een kleine fractie veel kan bereiken voor een veilige, duurzame en kansrijke Hoeksche Waard.

D66 Hoeksche Waard begon deze raadsperiode in 2022 als oppositiepartij. Vanuit die positie hebben we ons met volle overtuiging ingezet voor verbetering van de verkeersveiligheid en het openbaar vervoer in onze gemeente -- twee thema's die direct raken aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de Hoeksche Waard.

In september 2022 dienden we de motie 'Samen Werken aan Veilig Verkeer' in, waarin we het college opriepen verkeersveiligheid als specifieke opgave te benoemen en een burgerberaad in te stellen. Ook zetten we ons in voor behoud en verbetering van het openbaar vervoer, met onder meer de motie voor oplossingen bij scholierenvervoer (december 2022) en het amendement voor behoud van de nachtbus (december 2023), die beide werden aangenomen.

In juli 2024 trad D66 Hoeksche Waard toe tot de coalitie, samen met CDA, Lokalen HW, SGP en ChristenUnie. Met de benoeming van Miranda den Tuinder als wethouder namen we bestuurlijke verantwoordelijkheid voor Onderwijs, Cultuur, Erfgoed, Monumenten en Archeologie, Participatie, Dienstverlening, Facilitaire zaken en de opgave Levendige dorpen. Deze portefeuille sluit naadloos aan bij onze overtuiging dat kansengelijkheid en sterke, levendige gemeenschappen de basis vormen voor een gezonde samenleving. Het gaat ons goed af en dat willen we voortzetten.

Sterke inzet voor verkeersveiligheid en mobiliteit

Al vanaf 2022 heeft D66 verkeersveiligheid structureel op de kaart gezet, onder andere met de motie "Samen Werken aan Veilig Verkeer" en voorstellen voor extra aandacht voor veiligheid op dijken en rond de werkzaamheden aan de Heinenoordtunnel. D66 droeg bij aan het recent vastgestelde Mobiliteitsplan Hoeksche Waard, waarin 30 km-wegen, veilige fietsroutes en goede bereikbaarheid voor alle kernen centraal staan.

Ook op openbaar vervoer was D66 zichtbaar: met een motie over openbaar vervoer en onderwijs toen de dienstregeling door hoge brandstofprijzen in de knel kwam, en met een amendement om de nachtbus te behouden. Dat past bij de inzet van D66 om ook in een overwegend landelijke gemeente goed en betrouwbaar OV bereikbaar te houden voor scholieren, studenten, forenzen en ouderen.

Kansen voor jongeren en gelijke behandeling

In 2025 legde D66 een duidelijke focus op jongeren en gelijke kansen. Met de motie "Hoeksche Jeugdlintjes" werd een jaarlijkse waardering voor betrokken jongeren geregeld, zodat hun bijdrage aan verenigingen, cultuur en maatschappij zichtbaar wordt.

In december 2025 zijn de eerste acht jeugdlintjes uitgereikt aan jongeren. Daar zijn we supertrots op!

Met de motie "Zwemdiploma A-garantie" werd gezorgd dat alle kinderen in de Hoeksche Waard laagdrempelig hun zwemdiploma A kunnen halen -- een direct wapen tegen kansenongelijkheid.

Duurzame, gezonde en toegankelijke gemeente

D66 was mede-initiatiefnemer van de motie "Landschapsontwikkelpjan", die leidde tot een plan voor versterking van biodiversiteit en waardevolle landschapselementen in de Hoeksche Waard. Via moties als "Schone en gezonde Hoeksche Waard" en voorstellen rond water-, bodem- en luchtkwaliteit heeft D66 bijgedragen aan meer overzicht en concrete stappen voor een gezonde leefomgeving.

De fractie maakte zich ook hard voor zonnepanelen aan zijgevels, zodat meer inwoners kunnen bijdragen aan de energietransitie, en voor zichtbare aandacht voor dierenwelzijn in de begroting. Daarmee sluit D66 lokaal aan op het landelijke streven naar een duurzame, diervriendelijke en toekomstbestendige samenleving.

Toegankelijkheid voor iedereen: openbare toiletten

Een bijzonder resultaat boekte D66 in november 2025 met het allereerste aangenomen initiatiefvoorstel in de geschiedenis van de gemeente Hoeksche Waard. Samen met het CDA diende fractievoorzitter Coen Raijer het initiatiefvoorstel "Openbare Toiletten Hoeksche Waard 2025" in, dat unaniem door de gemeenteraad werd aangenomen.

Het voorstel richt zich op het verbeteren van de toegankelijkheid van openbare toiletten in winkel- en recreatiegebieden. Want iedereen moet onbezorgd op pad kunnen -- of je nu gaat winkelen in het centrum of wandelen in het buitengebied. Een goed netwerk van openbare toiletten draagt bij aan de toegankelijkheid, gezondheid en gastvrijheid van onze gemeente.

Daarnaast werd ook de bijbehorende motie aangenomen die het college opdraagt te onderzoeken hoe circa vijf openbare toiletten kunnen worden gerealiseerd op strategische plaatsen in het buitengebied, langs populaire wandel- en fietsroutes. Dit is een mooi voorbeeld van hoe D66 samen met andere partijen werkt aan een inclusieve en prettige leefomgeving.

Bescherming van woonarkbewoners

In september 2025 toonde D66 zich een betrouwbare belangenbehartiger voor woonarkbewoners. Samen met de VVD diende D66 een amendement in op de Woonschepenverordening Hoeksche Waard. Deze kleine maar cruciale wijziging schept rechtszekerheid voor woonarkbewoners. Het amendement werd unaniem aangenomen door de raad, waarmee D66 bijdroeg aan gelijke behandeling en voorspelbaarheid voor deze specifieke groep inwoners.

Financieel verantwoord: inzet bij Kadernota 2026

Bij de behandeling van de Kadernota 2026 in juli 2025 speelde D66 een constructieve rol in het vinden van financiële oplossingen. Fractievoorzitter Coen Raijer was mede-indiener van een breed gedragen amendement samen met SGP, CDA, ChristenUnie en Lokalen HW.

Het amendement voorkwam bezuinigingen die direct de openbare ruimte, beleving en veiligheid van inwoners zouden raken. In plaats van te bezuinigen op reparaties van bestrating, onderhoud van lichtmasten, groen onderhoud van begraafplaatsen en maatwerk verkeersoplossingen, koos de coalitie voor een eenmalige OZB-verhoging van 5% in 2026.

Dit amendement werd met 22 stemmen voor en 9 tegen aangenomen. D66 toonde hiermee dat financiële verantwoordelijkheid nemen niet hoeft te betekenen dat de leefomgeving van inwoners verslechtert. Door te kiezen voor transparante lastenverhoging in plaats van sluipende verslechtering van de openbare ruimte, bleef de kwaliteit van de gemeente gewaarborgd.

Provinciale belangen: verzet tegen beperking woningbouw

In november 2025 nam D66 Hoeksche Waard het initiatief om verzet aan te tekenen tegen de voorgenomen herziening van het Omgevingsbeleid Zuid-Holland. Samen met SGP, VVD, Lokalen HW, ChristenUnie en CDA diende D66 een motie in die het college opriep een krachtige zienswijze naar de provincie te sturen.

De provincie Zuid-Holland was voornemens ontwikkeling van wonen en werken alleen nog toe te laten binnen de nu al beschikbare ruimte, met uitzondering van 'straatje erbij'. Ook zouden geen nieuwe 3ha-locaties meer worden toegevoegd. Voor de Hoeksche Waard, waar woningnood heerst en behoefte is aan bedrijfsterreinen, zou dit verstrekkende gevolgen hebben gehad.

De motie werd aangenomen en het college stuurde namens de gemeenteraad een zienswijze naar Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. D66 toonde hiermee dat lokale belangen ook op provinciaal niveau moeten worden verdedigd, en dat verdichting alleen onvoldoende woningen oplevert.

Beter bestuur, begrijpelijke taal en gezonde financiën

D66 heeft in deze periode meerdere stappen gezet naar begrijpelijker en transparanter bestuur. Met de motie "Beeoogd Maatschappelijk Effect in beleidsvoorstellen" wordt in raadsvoorstellen vastgelegd wat beleid oplevert voor inwoners en hoe dat wordt gemeten. Met de motie "Begrijpelijke taal" vroeg D66 om communicatie van de gemeente op taalniveau B1, zodat meer inwoners begrijpen wat er wordt besloten en wat dit voor hen betekent.

Ook op financieel terrein liet D66 zich zien, met amendementen op de kadernota en op de financiële grenzen in de begroting, en met steun voor de motie "Zonder Geld geen Gemeenten" om het Rijk op te roepen tot structurele, eerlijke financiering van gemeenten. Zo werkt D66 aan een financieel gezonde gemeente die eerlijk uitlegt wat er kan, wat niet kan en waarom.

D66 in het college

Wethouder Miranda den Tuinder heeft sinds haar aantreden in het college niet stilgezeten:

- Het integraal huisvestingsplan voor het onderwijs is vastgesteld, waarin de terugkeer van het praktijkonderwijs naar de HW wordt mogelijk gemaakt.
- De bibliotheken in Zuid-Beijerland en Nieuw-Beijerland zijn onderdeel geworden van Bibliotheek Hoeksche Waard, waardoor ook de inwoners van deze 2 dorpen gebruik kunnen maken van de faciliteiten van een gecertificeerde bibliotheek.
- De evaluatie van de erfgoednota is vastgesteld en daarmee is een mooie stap gezet naar de actualisatie van de erfgoednota voor de komende jaren. Er is extra geld beschikbaar gekomen voor industrieel- én post '65 erfgoed.
- Er is een start gemaakt met de nieuwe cultuurnota, en ronde tafelgesprekken met alle betrokkenen.
- De participatievisie is geëvalueerd en wordt aangepast
- 80 jaar vrijheid uitgebreid met de hele Hoeksche Waard herdacht en gevierd.
- Ook zet zij zich voortdurend in om Omroep Hoeksche Waard te positioneren als een volwaardige streekomroep.

Concrete resultaten waar we trots op zijn!

In de periode 2022-2025 was D66 betrokken bij meer dan 25 moties en amendementen, waarvan er 20 werden aangenomen -- een succespercentage van 80%. Dit laat zien dat we effectief samenwerken en constructieve voorstellen doen die breed gedragen worden.

Vooruitblik: klaar voor de toekomst

Met Miranda den Tuinder als lijsttrekker en een sterk team van kandidaten gaat D66 Hoeksche Waard vol vertrouwen de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 in. De kandidatenlijst bestaat uit een mix van ervaren raadsleden en nieuwe gezichten, allen werkend onder het motto dat D66 kenmerkt: "Het kan wél".

De afgelopen periode heeft D66 bewezen dat een kleine fractie groot kan zijn in effect. Van oppositie naar coalitie, van kritisch naar constructief, maar altijd met de focus op een veilige, duurzame en kansrijke Hoeksche Waard waar iedereen meetelt.

Samen verder bouwen

Deze resultaten laten zien dat D66 Hoeksche Waard de afgelopen jaren heeft bewezen zowel vanuit de oppositie als vanuit het college constructief bij te dragen aan een betere gemeente. We hebben laten zien dat we luisteren naar inwoners, samenwerken met andere partijen en concrete resultaten boeken.

Met een succespercentage van 80% op aangenomen moties en amendementen, de invoering van baanbrekende initiatieven zoals het eerste initiatiefvoorstel ooit in de gemeente, en zichtbare resultaten op het gebied van verkeersveiligheid, jeugd, duurzaamheid, inclusie en financiën heeft D66 Hoeksche Waard toegevoegde waarde bewezen.

We zijn er klaar voor om deze lijn door te zetten en samen met de inwoners van de Hoeksche Waard verder te bouwen aan een gemeente waar het wél kan.

*Dit is ons verkiezingsprogramma: de idealen en de keuzes die ons richting geven.
We laten zien wat we zien, wat we willen en wat dat concreet betekent.*

Bij dit programma hoort ook een bijlage; het uitvoeringsprogramma. Daarin maken we duidelijk wat we gaan doen om die toekomst dichterbij te brengen. Want vooruitgang vraagt niet alleen visie, maar ook daadkracht.

D66